

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania Z. M.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.  
o emeryturę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 28 marca 2019 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 30 października 2017 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 listopada 2016 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie Z. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 12 kwietnia 2016 r., mocą której odmówiono mu prawa do emerytury.

Skarżący podał, że w całym okresie zatrudnienia (od 11 maja 1978 r. do 31 grudnia 2001 r.), wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, przy czym z przyczyn od niego niezależnych pracodawca nie wydał mu świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a przede wszystkim dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych oraz w aktach sprawy, zeznań przesłuchanych świadków D. G. i A. O. oraz zeznań wnioskodawcy,

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się prawo do emerytury od dnia 13 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny uznał, że w ustalonym przez Sąd Okręgowy stanie faktycznym nie można stwierdzić, że Z. M. wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez okres co najmniej 15 lat, a przede wszystkim, że wykonywał ją stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd ten przyjął, że Z. M. z całą pewnością nie udowodnił pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej w Przedsiębiorstwie [...] S.A., w całym zamkniętym okresie od 11 maja 1978 r. do 31 grudnia 1998 r. Z załączonego do akt rentowych świadectwa pracy wynika, że był on zatrudniony na stanowisku „kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony” w okresach: od 1 kwietnia 1990 r. do 30 września 1991 r. oraz od 1 kwietnia 1995 r. do 31 grudnia 2001 r. Do akt sprawy zostały załączone pełne akta osobowe skarżącego, które zawierają dane na temat specyfiki jego pracy. Stąd z dużą ostrożnością Sąd Apelacyjny podszedł do zeznań świadków, którzy potwierdzili fakt obsługiwanie przez Z. M. wyłącznie samochodów ciężarowych. Zeznania te, w ocenie Sądu odwoławczego były sprzeczne z prawidłowo prowadzoną przez pracodawcę dokumentacją pracowniczą skarżącego. Tym bardziej, że świadek D. G. został zatrudniony w Przedsiębiorstwie dopiero od 2 listopada 1983 r., a więc nie posiadał wiedzy, co było we wcześniejszych latach, jakie samochody obsługiwał skarżący.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że prawo do emerytury w niższym wieku stanowi przywilej i jako takie jest odstępstwem od zasady powszechnego wieku emerytalnego. W związku z tym strona musi udowodnić, nie uprawdopodobnić, przesłanki przyznania prawa, a temu służą przede wszystkim dokumenty. Dopiero wówczas, gdy są one niedostępne lub niekompletne, możliwe jest dokonywanie ustaleń na podstawie innych dowodów, w tym zeznań świadków.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik odwołującego się, wskazując w podstawach naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: art. 32 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383, dalej jako ustawa emerytalna) w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, dalej rozporządzenie).

Mając powyższe na uwadze, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, zawierającego się w pytaniach:

- czy zeznania odwołującego się mogą wykazywać fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w inny sposób niż przez dokumentację wystawioną przez pracodawcę, szczególnie w sytuacji, gdy jest ona niepełna, a zeznania świadków nie stoją z nią w sprzeczności i jedynie uzupełniają ją w brakującym zakresie?

- czy fakt, że określone stanowisko było bardzo szerokie można podważać to, iż pracownik w rzeczywistości wykonywał tylko prace określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nadto, w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, to jest art. 32 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej jak również skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia warunków do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) i oczywistej zasadności skargi (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.).

Tak ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej), i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675225).

Za istotne zagadnienie prawne uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne. Tego skarżący nie czyni. Przenoszenie sporu w strefę swobodnej oceny dowodów – poza faktem, że ten zabieg jest niedopuszczalny przed Sądem Najwyższym (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.) – oznacza próbę zbudowania zagadnienia prawnego, które wynika wprost z treści art. 233 § 1 k.p.c. Rzecz w tym, że orzekający w sprawie Sąd, wyjaśnił przyczyny przypisania wiarygodności osobowemu źródłom dowodowym, opierając się na dokumentach źródłowych. Waga między poszczególnymi dowodami mieści się w imperium sędziowskim i to w konkretnej sprawie zapada decyzja na podstawie zwykłej wykładni prawa, która w żaden sposób nie pretenduje do wykładni prawa, o

której mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., co też wyjaśnił już dostatecznie Sąd Najwyższy (zob. wyroki: z dnia 14 czerwca 2005 r., I UK 286/04, LEX nr 983692; z dnia 7 grudnia 2006 r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Z kolei przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z racji potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365, z dnia 26 czerwca 2015 r., II CSK 77/15, LEX nr 1936726; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Skarżący tak rozumianych zależności nie uprawdopodobnił.

Nie została również wykazana podstawa oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) Oznacza ona naruszenie przepisów prawa (materialnego lub procesowego), widoczne *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Z tego rodzaju podstawą nie mamy do czynienia w sprawie, skoro ustalenia faktyczne pozwoliły na konstatację odnośnie do braku istotnych przesłanek z punktu widzenia prawa do emerytury (pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach). W wywodzie Sądu Apelacyjnego nie widać tego rodzaju naruszenia, które stara się wykazać skarżący, a przyjęty model wykładni prawa nie zakłada sytuacji atypowych, skrajnie odstających od standardów interpretacyjnych. Z samego tylko faktu, że skarżący nie aprobuje ostatecznego rezultatu, nie można wywieść o oczywistości skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.